

SELETUSKIRI

regionaal- ja põllumajandusministri määruse „Regionaal- ja põllumajandusministri 22. detsembri 2025. a määruse nr 109 „2026. aastal maaelu ja põllumajandusturu korraldamiseks antavad toetused“ muutmise“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus

Regionaal- ja põllumajandusministri määrus „Regionaal- ja põllumajandusministri 22. detsembri 2025. a määruse nr 109 „2026. aastal maaelu ja põllumajandusturu korraldamiseks antavad toetused“ muutmise“ kehtestatakse maaelu ja põllumajandusturu korraldamise seaduse (edaspidi *MPKS*) § 2¹ lõike 1 alusel ning arvestades 2026. aasta riigieelarve seaduse § 1 lõikes 2 Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisala tulemusvaldkonna „põllumajandus ja kalandus“, „Biomajanduse programmi“ tegevuste kuludeks määratud vahendeid.

MPKS-i § 2¹ lõike 1 kohaselt kehtestab valdkonna eest vastutav minister (edaspidi *regionaal- ja põllumajandusminister*) määrusega, millist liiki ning milliste tegevuste ja piirkondade toetamiseks antakse eelarveaastal riigiabi, vähese tähtsusega abi ja muud toetust, mis ei ole riigiabi ega vähese tähtsusega abi, arvestades riigieelarvest eraldatud vahendeid.

Eelnõu ja seletuskirja on ette valmistanud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi strateegia- ja finantsosakonna nõunik Inda Vaht ja taimetervise osakonna valdkonnajuht Marge Nõmmik. Juriidilise ekspertiisi on eelnõule teinud Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi õigusosakonna peaspetsialist Maarika Arro (625 6197, maarika.arro@agri.ee).

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõuga täiendatakse määruse §-s 1 sätestatud toetuste loetelu ja lisatakse 2026. aastal MPKS-i alusel antava toetusena:

- ohtliku taimekahjustaja tõrjeabinõude rakendamise toetus

MPKS-i § 2¹ lõike 5 kohaselt ei teki toetuse taotlemise ja saamise õigust, kui regionaal- ja põllumajandusminister ei ole toetuse andmist eelarveaastal otsustanud. Selleks, et teavitada taotlejat, millist toetust on 2026. aastal õigus taotleda, kehtestab regionaal- ja põllumajandusminister määrusega eelarveaastal antavate toetuste liigid.

MPKS-i § 11 lõike 1 alusel kehtestatud põllumajandusministri 26. mai 2011. a määrus nr 45 „Ohtliku taimekahjustaja tõrjeabinõude rakendamise toetuse saamiseks esitatavad nõuded ning toetuse taotluse esitamise ja taotluse menetlemise kord“ võimaldab hüvitada ohtliku taimekahjustaja tõrjeabinõude rakendamisega tekkinud kulud isikule, kes on nõuetekohaselt rakendanud kohustuslikke tõrjemeetmeid ohtliku taimekahjustaja hävitamiseks.

Ohtliku taimekahjustaja tõrjeabinõude rakendamise toetus (edaspidi *toetus*) on riigiabi komisjoni määruse (EL) 2022/2472, millega tunnistatakse teatavat liiki abi põllumajandus- ja metsasektoris ja maapiirkondades Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamisel siseturuga kokkusobivaks (ELT L 327, 21.12.2022, lk 1-81), artikli 26 tähenduses.

Toetuse kohta on Regionaal- ja Põllumajandusministeerium esitanud Euroopa Komisjonile grupierandi teatise SA.109206 kestusega 15.08.2023 – 31.12.2029 vastavalt komisjoni määruse (EL) nr 2022/2472 artiklile 26.

Toetus mõjutab põllumajandustootjaid, kellele Põllumajandus- ja Toiduamet on teinud ettekirjutuse ohtliku taimekahjustaja tõrjeabinõuna hävitada turustamise otstarbel toodetud kartul. Tegemist on ühekordselt makstava toetusega, mida 2026. aastal makstakse ühele taotlejale seoses kartuli ringmädaniku tõrjeabinõude rakendamisega.

Toetuse rakendamine aitab vähendada põllumajandustootjale ohtliku taimekahjustaja puhangust tulenevaid majanduslikke raskusi ja säilitada põllumajandustootja konkurentsivõimet. Samuti tagab toetuse maksmine taimekaitseseadusest tulenevate ohtliku taimekahjustaja tõrjeabinõude nõuetekohase rakendamise, sest nimetatud tegevus on toetuse saamise eeltingimus. Tõrjeabinõude tõhusa rakendamise korral ohtlik taimekahjustaja hävitatakse, hoitakse ära tema levik ja kohastumine Eestis ning taimekahjustaja põhjustatud kahjust põllumajandusettevõttele tulenev majanduskahju.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega. Toetuste rakendamisel arvestatakse eelkõige järgmise Euroopa Liidu õigusaktiga:

- komisjoni määrus (EL) 2022/2472.

4. Määruse mõjud

Määruse jõustumise korral saavad taotlejad teada, milline toetus lisatakse maaelu ja põllumajandusturu korraldamiseks 2026. aastal antavate toetuste loetellu. Määruse rakendamine aitab vähendada põllumajandustootjatele ohtliku taimekahjustaja puhangust tulenevaid majanduslikke raskusi ja säilitada põllumajandustootjate konkurentsivõimet.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Põllumajandus- ja Toiduameti andmetel kuulus hävitamisele saastunuks tunnistatud kartul koguses 109,16 tonni (109 160 kg). Põllumajandusministri 26. mai 2011. a määruse nr 45 „Ohtliku taimekahjustaja tõrjeabinõude rakendamise toetuse saamiseks esitatavad nõuded ning toetuse taotluse esitamise ja taotluse menetlemise kord“ kohaselt tuleb hävitatud kartuli väärtus arvutada võttes aluseks selle saastumise kinnitamisele eelneva 12 kuu keskmise tootjahinna Maaelu Teadmuskeskuse (METK) avaldatud andmete põhjal. Siinkohal on oluline märkida, et METK alustas tootjahinna avaldamist alates 2024. a juulist (seoses info kogumise liikumisega Eesti Konjunktuuri Instituudist METK- i), mistõttu saab hinna antud juhtumi kohta arvutada mitte 12 kuu vaid 9 kuu põhjal. Nende kuude keskmine kartuli tootjahind oli 0,57 eurot/kg. Seega on toetuse väljamaksmise eeldatav suurus eeltoodud andmete põhjal 62 221,20 eurot.

Määruse rakendamine ei too endaga kaasa lisategevusi, samuti ei kaasne määruse rakendamisega tulusid. Määruse rakendamiseks vajalikud kulud on ette nähtud 2026. aasta riigieelarve seaduse § 1 Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisala Biomajanduse programmi tegevuste kuludes. Maaelu ja põllumajanduse arendamise toetusteks ettenähtud vahendite jaotuse kehtestab regionaal- ja põllumajandusminister käskkirjaga.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse eelnõude infosüsteemi EIS kaudu kooskõlastamiseks Rahandusministeeriumile.

(allkirjastatud digitaalselt)

Triin Kõrgmaa
Kantsler